

úrnak, üdvözlő táviratot dr. Imrédy Béla miniszterelnöknek és gróf Teleki Pál közoktatásügyi miniszternek.

A rendkívül magas színvonalú ünnepség résztvevői társaságban vettek részt, amelyen az egyetlen pohárköszöntőt *dr. Kászonyi Richárd* főispán mondotta Magyarország Kormányzójára.

Az összegyűlt nevelők délután Makó város kultúrintézményeit tekintették meg, majd végignézték *dr. Vidacs Aladár* gimnáziumi tanár, a magyar filmoktatás egyik jeles aktív munkásának több új oktatófilmjét.

A makói pedagógusnap a legkézzelfoghatóbb bizonyága annak a mindjobban megvalósuló nagy gondolatnak, mely a magyar nevelőket egyformán egy táborba akarja összehozni.

Ennek a magyar nevelői rendnek szüksége is van a maga munkájának minden vonalon való elismertetésére, s akik Makón jelenvoltak a vándorgyűlésen, azok látták is, hogy ennek a törekvésnek nincs hathatósabb eszköze az ilyen kollektív megnyilatkozásoknál.

Köszönettel említem meg, *Dr. Nagy Sándor* kir. tanfelügyelő, *Molnár K. Lajos* és *Glósz Ferenc* tanár úrak nevét, akik jegyzeteikkel beszámoló anyagát szolgáltatták.

Téglás J. Béla

A Magyar Nevelők Egyesületének Középiskolai Szakosztálya nov. 23-án tartotta első ülését ebben a tanévben.

Az ülés színhelye az áll. leánygimnázium volt és ugyaninnen kerültek ki az előadók is: *dr. Soós Paula* és *dr. Lőrincz Jenő*, az intézet igazgatója.

Az előadáson *dr. Kisparti János* tanker. kir. főigazgató, az Egyesület díszelnöke és *dr. Várkonyi Hildebrand* egy. tanár, az Egyesület elnöke is megjelent.

Az ülés első részében a *sztereoszkopikus szemléltetéssel* foglalkozott *Soós*

Paula tanárnő. Elmondotta, hogy a helyes térszemléletre mennyire szüksége van katonának, mérnöknek, geográfusnak, matematikusnak egyaránt. Az iskolai oktatásban már sok régi törekvéssel találkozunk ennek elérésére, így pl. azzal, hogy a növendék kezébe adjuk a kockát, a hengert, stb., sőt vele készítetjük el a testeket. Azonban az összes szükségletek így nem elégíthetők ki. A következő eszköz volt a sztereoszkopnak nevezett prizmás szemüveg, amellyel a két szem állásának megfelelően készített két felvételt nézve a térben kidomborodva láttuk a lefényképezett tárgyat. Ez egyrészt nehezen kezelhető, másrészt előállításra meg lehetőségen költséges.

Az összes követelményeknek jobban megfelelő eszközt *Dove* és *Rollmann* készítették 1856-ban. *Henri Richard* tökéletesítette és 1912-ben mutatta be a cambridgei V. Matematikai Kongresszuson. Ő is két képet készített a tárgyról, az egyik a bal szemünkben, a másik a jobb szemünkben keletkező kép a tárgy egyazon helyzetében. A két kép különböző színű, a két szín egymásnak fénytani kiegészítője, pl. piros és zöld. Ha ezt a kettőt ábrát pl. piros szemüveggel nézem, akkor a piros kép elmosódva, a zöld tisztán látszik. Zöld szemüveggel a jelenség felcserélődik, ugyanis minden átlátszó anyag a saját színét elnyeli, a kiegészítőjét pedig átocsátja. Ha tehát az említett ábrán a bal szemmel látott kép 'piros', a másik zöld és a bal szememre zöld szemüveget teszek, akkor bal szemembe pontosan az a kép jut el, amelyik akkor, amikor a térben látom a tárgyat. Hasonló az eset a jobb szememmel, ha arra piros szemüveg kerül. Mindegyik szememben tehát egy-egy kép keletkezik, mindegyik pontosan úgy, mint a térben látott tárgyról; minden megvan tehát ahhoz, hogy a két kép agyamban pontosan úgy egye-

süljön, mint a térbeli látás esetében. A látott kép sem színes többé, hanem fekete.

Az eszközt Németországban tették alkalmassá arra, hogy az oktatásban a legszélesebb körben használhassuk. A képeket úgy készítették el, hogy a padban ülő normális növésű gyermek a pad lapján látja jól. A megfelelő szemüvegek papírból is készülhetnek. Azok a képek, amelyeket a növendéknek iskolai tanulmányai folyamán be kell mutatnunk, egy füzetben elférnek, tehát minden gyermek megszeresheti magának.

Az előadó a képeket kivetítette és a hallgatóságot saját készítésű szemüvegekkel látta el. A szemüveg előállítási költsége kb. 1 fillér. Itt két hiba volt: az egyik, hogy a vetítés folytán előálló távolság viszonyok nem voltak mindenki számára megfelelőek, a másik pedig, hogy a szemüveg színei nem egyeztek pontosan a rajz színeivel. Mindezek ellenére is szépen kidomborodtak az ábrák, amikor pedig a képeket az előírt helyzeleiből, a hozzájuk való szemüveggel néztük meg, azok a teljes plaszticitással jelentek meg előttünk. Megértjük teljesen az előadó tanárnő növendékét, aki — tanárnője szerint — felkiáltott, mikor a képet meglátta.

A második előadó, dr. Lőrincz Jenő *Történelemszemléletre való nevelés* címmel értekezett.

Hogy a közelmúlt sorsdöntő napjaiban a magyar közönség egyáltalán nem tudott eligazodni és felült a legképtelenebb híreknek is, annak oka az, hogy még középosztályunk legnagyobb része sem rendelkezik megfelelő történelemszemlélettel. Ebben pedig a középiskola a hibás. Hibás, mert hosszú évtizedek óta nem vértette fel növendékeit azzal a helyes történelemszemlélettel, amelyre kint az életben is biztosan támaszkodhatnak. Még vezető ré-

tegünk is országunkat a világ közepének tekintette, hibáinkat pedig elkenődözte, 30 milliós magyarságról álmodozott, amikor népünk milliói megélhetés híján kivándorolni voltak kénytelenek. Pedig hozzá kell szokni a gondolathoz, hogy csak a csonka haza lehet az a realitás, ami a kezünkben van, tehát minden regeneráció kiinduló pontja.

A következőkben azután a helyes történelettantás irányvonalait ismertette.

Be kell véteni a gyermek tudatába, hogy a nemzet élete időn és téren belül ugyan, de örök és csak önmaga pusztíthatja el magát. A helyes hőszemléletre is rá kell nevelni az ifjúságot. Nemzeti hőseink nem félistenek, hanem közülünk való gyarló emberek, akik éppen azért nagyok, mert győzni tudnak a gyarlóságaikon. „Az egyedül vagyunk” gondolatnak is helytelen értelmezését tanították — ez sem hetykeségre, sem sötét pesszimizmusra nem vezethet, hanem önállításra és belső erőnk teljes kibontására. A nemzeti egységnek, mely még a szétszakítottságban is — legalább is mint forró vágó — mindig élt, kihangsúlyozása és a szabadságideál helyes értelmezése szintén döntő jelentőségű a történelettanításban. Az elveszett szabadságért mindig bátran harcoltunk, de a béke meglevő szabadsága mindig téltlenségbe süllyesztett minket. Elhatározásokra gerjesztő megfontolás ez!

Végül az ideális történelettanárréjét rajzolta meg az előadó. Legyen a mult tudós ismerője, de a jelen ütőerén is tartsa rajta a kezét, legyen sovén és europair egyben, tudja és merje bevallani, hogy centrum nem vagyunk, de ennek ellenére érték vagyunk és történelmi hivatásunk van fajunk jövőjének szolgálatában.

Az előadás nagy értéke az előadó osztatlan történelemszemlélete — mint ahogy

azt dr. Karl János alelnök is megalapította.

m. i. és ifj. T. B.

A nevelők brüsszeli békekongresszusa.

A nevelők brüsszeli békekongresszusa 1937 szeptemberében hozott határozatait a francia nevelők szindikátusa magáévé tette, sőt azt a francia nemzetnevelésügyi miniszter, Jean Zay is elfogadta.

A kongresszus 5 főpontba foglalta össze követeléseit.

I. — *A könyvrevízió.* Az egyetemeknek és az akadémiáknak ajánlatos, hogy propagálják karaikon a békére való nevelés gondolatát; követelik a jelenleg elemi iskolákban használatban lévő tankönyvek revízióját; az évvégén ajándékba adandó és ifjúsági könyvtári könyvek között is selejtezés hajtható végre; követelik olyan szerzők és kiadók támogatását, akik a béke és a nemzetközi együttműködés gondolatát ápolják.

II. — *A nemzetközi szervezetek működésének és céljának ismertetése.* Ezt körirat alakjában vélik elérhetőnek, amelyet a legkülönbözőbb korú ta-

nulókkal a rendes tanmenet keretében kell ismertetni.

III. — *A tárgyilagos történelemtanítás.* Az 1935 novemberében Parisban összejött német és francia történészek határozatainak kiadása és ismertetése.

IV. — *A katonai kiképzés.* Az iskola mentesítendő minden katonai jellegű manifesztációtól; a testnevelés kizárólag a nemzetnevelésügyi miniszter hatáskörébe tartozzék.

V. — *A különböző nemzetiségű ifjúság egymással való érintkezése.* Erkölcileg támogatandók azon egyesületek, melyek a nemzetközi ifjúsági érintkezéseket mozditják elő. Ennek eszközei a nemzetközi diáklevelezés, táborok, szünidei tanfolyamok, diák-szervezetek, egy idegen nyelvnek kötelező tanítása az alsófokú iskolák utolsó éveiben és az iparostanonciskolákban az idegen nyelv az eszperantóval is helyettesíthető.

(A francia nyelvű École Libératrice-ből.)

Hibajegyzék. F. évi 4-6. számunk 203. oldalán, a második bekezdés utolsóelötti képlete helyesen így hangzik:

$$a + b^{n-1}. (a + b) = (a + b)^n$$

